

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Értéktelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKON.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasabos petitsor tér-
fogata . . . . . 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Pánszlávizmus.

Bejárta az országos lapokat a múlt héten az a feltűnést keltő hír, hogy az eperjesi ágostai evangélikus papnevelő képezdéből hét lelkész-növendéket pánszlavisztikus üzelmek miatt kicaptak. Ez a tény önmagában véve is megdöbbentő, reánk gömörvármegyeiekre nézve pedig még különösen is kínos és lehangoló azért, mert a kitiltottak között gömörmegyei születésű fiatal ember is van, még pedig állítólag egy idevaló tanítónak a fia.

A kicsapott pánszláv ifju-óriásokon kívül még több megtévelyedett fiatal teológust is szintén gyanuba fogtak, a kik azonban kimentették magukat vagy legalább nem keveredtek bele a botrányos vád anyagának hinárijába annyira, hogy őket is kitiltással kellett volna büntetni, mindazonáltal egyik-másik erősebb figyelmeztetésben részesült. Amint mondják, ezek közt a megrovottak közt is van gömörmegyei fiú.

Hát ez valóban elszomorító és lesújtó jelenség.

Hol szívták magukba ezek az elvadult lelkű, pedig művelt, intelligens pályára készülő ifju emberek a hazaárulással rokon pánszláv eszméket? Mindenesetre és legfőképpen a *szülői ház* cöliónában és abban a környezetben, a melyben életüknek legtöbb részét eddig eltöltötték, tehát Gömör-Kishontvármegye egyes tótajku községeinek társadalmában.

Tehát Gömörmegye egyes intelligensebb családainak tagjaiban, nyiltan vagy titokban, még mindig él a pánszlávizmus gonosz szelleme, a melyet a gyöngéd, finom, elnéző és békülekeny gavallér magyar politikájával kiűzni nem sikerült. Tehát ki kell *irtani* erélyvel, határozottsággal, ki kell irtani tüzzel és vassal!

Meg kell értetni ezekkel a hitvány kigyófajzatokkal, hogy ők a kormányelnöki székéből ujabban többször elhangzott lojális, barátságos államférfiúi bölcs szavakat nagyon önkényesen magyarázgatják félre, mikor azt hiszik, hogy az

nekik felbátorító szózat a saját maguk hazaelle-
nes üzelmeknek megkezdésére, hogy nekik most
már minden szabad.

Nagyon keserűen fognak csalódnai az ilyen megvadult ábrándozók, mert egyszer csak azt veszik észre, hogy a barátkozásra és testvériesülésre nyujtott, de el nem fogadott nyilt magyar kéz ökölre is tud szorulni és lesújt azokra, a kik galádul és alattomosan aknákat ásnak a magyar nemzeti állam épületének ezredéves oszlopai alá.

Csak még néhány ilyen eperjesi eset jöjjön nyilvánosságra: és akkor, azt hisszük, illetékes helyen is kénytelenek lesznek belátni, hogy a lány és túlszabadelvű nemzetiségi törvényt a lehető legszigorubb irányban meg kell változtatni. A keblünkön való kigyómelengetésnek korszaka mentül előbb lejár és mi gömörmegyeiek is jobban kinyitjuk szemünket s szigorubb fogunk megítélni minden gyanus esetet, mint eddig tettük.

Tehát jó lesz azoknak a titkos vagy nyilt pánszláv érzésű és gondolkozásmódu családoknak még idejében észükre térni, mert majd egyszer már igazán kifogyunk a türelemből!

Amerikáról.

Ez a czime Szávay Gyula egy nem régiben megjelent kötetének, melynél érdekesebb könyv nem jelent meg eddig a magyar irodalomban. A nehéz téma, száraz anyagalmaz könnyed, szellemes csevegésszerű formába öltöztetve annyira kedvessé és vonzóvá tesz ezt a könyvet, hogy a ki belekezd, nem teszi le míg végig nem olvasta.

A kötetből — mely Győrben a „Pannónia“ könyvnyomdában jelent meg — izelítőtül bemutatjuk olvasóinknak a magyar véreinkről írott részt:

„Magyar véreink beilleszkedése az amerikai életbe érdekes és eléggé szomorú képet nyujt. Pontos adat nincs róla, hogy mennyi magyar van Amerikában, mert az Egyesült Államok e téren való statisztikai adatgyűjtése az általános szempontok tekintetében koronkint ingadozik. Nem mindig a honosságot jegyzi, hanem esetenként nyelvi szempontokra helyezi a súlyt, a német nyelvű ma-

gyarországi kivándorlót „german“-nek jegyzi be, a rutént oroszok, sőt ujabban vallási elemeket is bevisz a rubrikákba, például egy idő óta a zsidókat, mint ilyeneket veszi nyilvántartásba.

Hozzávetőleg 3--400000-re becsülik a magyarországiakat Amerikában, s ezek közül százezeren felül vannak azok, kik anyanyelvre is magyarok.

A kivándorlás tekintetében bizonyos üdvös visszatesés mutatkozik újabb időben, mert volt év (1892), hogy kivándorlók száma a 30000-et meghaladta, míg az elmúlt évben ez a szám felére apadt. Ennek okát azonban nem itthon kell keresni, hanem Amerikában, a hol megszorított intézkedéseket tettek a bevándorlással szemben s ez intézkedések éle különösen azon bevándorló elem ellen irányul, a melyhez a magyar is tartozik.

Mert Amerikában a magyarok, olaszok, lengyelek és oroszok képezik a legalsóbbrendű bevándorlási anyagot; lenézés, ellenszenv és üldözés a részük ott. A jóból kevés jut nekik s az is csak keveseknek. Azoknak, kik a létért való küzdelem nehéz munkájában a kipallérozott versenytársakkal egyenlő erőseknek és ügyeseknek bizonyultak.

Ez a négy nemzetség — tisztelet legyen adva a kivételeknek, a kik más sorsban is vannak — csak a maga legalját önti át Amerika földjére, a földhözragadt, ágról-szakadt, anyagilag (és sokszor erkölcsileg is) elzülött népet.

Minden műveltség, szakmabeli képzettség hiájával nekimennek annak az új életnek, melynek semmitéle tengelyét, rugóját nem ismerik. Elpusztult földműves és szőlőműves nép kiköt a new-yorki szabadságszobor alatt és értetlen bámulattal nézi a levegőt, lesi a szerencsét. A csalódások és csalások egész szövevényén, a testi és lelki gyöttrődés mindenféle kinján keresztül ütődik-verődik, mire egy nap munkába találja magát. Eljut valami bányába, a hol reggel 4 óratól kezdve kaparja az eleve nek sírjában a szenet, vagy eljut valami gyárba, a hol hasonló nehéz munkában verejtékezik, hogy kenyerét megkereshesse.

Mert azt a munkásanyagot, a melyhez a magyarországi kivándorlottak is tartoznak, csak a legalsóbbrendű kézimunkákra használhatják, ahol annak az erőnek kenyérbeli egyenértékét fizetik ki neki, melyet ott munkára fordít.

Az értelmesebb és ügyesebb rész, a ki már hazuról hozott magával valami szakképzettséget s véletlenül olyan helyre jutott, a hol ezt értékesítheti. — jobb sorsba jut; a nehéz munkát és szakmunkát Amerikában jól megfizetik, ezek azután keresményük egy részét, — ha nincsenek igényei — félretehetik. Ezeknek a hazaküldött pénze teszi idehaza azt a bűvös hangzatu csilingelést,

T Á R C Z A.

Megálmodtam.

Egy érdekes könyv jelent meg közelebb Flammarióntól, a híres csillagásztól, melyben leírja biztos forrásból merített adatait az előre megálmodásról az előérettről.

A lapok egyes részleteket közöltek is e műből, melyek érdekességök és különösen titokszerűségüknél fogva igazán lekötik figyelmünket és ámulva állunk meg a kimagyarázhatatlan előtt.

Velem is történt egy ehhez hasonló eset, melynek magyarázatát emberi elme nem képes adni.

Simoniban tűzoltóparancsnok voltam, s mint ilyen alig volt hét, hogy falunkban vagy a vidéken részt ne vettünk volna az ugynevezett „Kálvinista bucsuban.“ Nem esoda tehát, ha olykor-olykor éjjeli álomban is tűzoltással foglalkoztam.

Egy alkalommal álmodám, hogy szalmás házak égtek, s egy gyermek bent szorult az épületben. Én akkor a fecskendő csövet a kezembe vettem s az ajtó környékét locsoltam le, hogy azon az égő házba Imrecze Pál suszter — ma is él — bemehessen.

Alig pár pillanat múlva egy megszenesedett gyermeki holttestet hozott ki két karján tartva; a gyermek szerez arczán a fehér fogsor látása megremegtetett, mire felébredtem.

Álmodtam elmondtam családomnak, meg többeknek is, kikkel épen azon reggelen találkoztam, s többek közt apósomnak is. Nem mintha ez szokásom volna, hanem valami oly szokatlanul közlékenyűt tett, amin magam is bosszankodtam.

Aznap estéjén rémes kiáltás töltötte be az utcát: „tűz van, ég a gőzmalom!“

Simoninak akkor volt az első, talán az utolsó gőzmalma.

Riadót fuvattam s a derék fiúk a szerekkel rohantak a tűz felé, élükön jó magam is. Hanem hát a feleség, meg az após, meg a családomban tagjai belém kapaszkod-

tak, s nem engedtek a tűzhöz közelíteni sem, hogy az oltásban tevéleges részt vegyek; mert a múlt éjjeli álom most rajtam talál valósulni.

A malom leégett s mi haza mentünk nyugodtan pihenni.

Még gúnyolódva emlegettem, hogy lám nem történt semmi rendkívüli sem velem, sem mással, az álom vén asszonyok jóslata.

Másnap este Darnya községében ütött ki a tűz egy szalmás házban. Oda érve csapatommal hozzá fogtunk az oltáshoz. Egyszer csak rohan hozzám egy asszony a legkétségbeesettebb jajveszékeléssel: „Mentse meg a gyermekem, bent szorult az ölben!“ Az épületek már bent is égtek, a gerendák leroskadtak, a ház és öltetők összedőltek. Ki vállalkoznék reá egy összeomlófélben levő épületbe bemenni.

Míg így tanakodunk, mérlegeljük a helyzetet, előáll Imrecze Pál suszter és jelenti, hogy ő bemegy, de csak úgy, ha parancsnok ur locsol a fecskendővel. Ugy lón. Lélekzetelfojtva vártuk néhány pillanatig s akkor megjelent az égő ajtóban, karján a megszenesült gyermekkel s a fejére hulló zsaratnokkal. Én locsoltam. A ház akkor — nagy szikraesóttó repítve a levegőbe — összeomlott, szikráival újabb épületet gyujtva fel.

Álmodtam tehát beteljesült. Ki mondja meg, hol ennek a magyarázata?

Az eset megtörtént, élő tanuk vannak reá ma is.

Csizy Miklós.

A feleségem jeggyűrűje.

A mint vannak családok, melyeknek történetében szerepet játszik egy csalfa macska, egy hűséges kutya, vagy egy szomorú fűzfa, ugy az én családomnak bőiben kijutott a szerep a gyűrűknek. Ha valaki ezt nem hinné el, bizonyításul csak annyit hozok fel, hogy ismertem egy családot, a kit állhatatos gonoszsággal üldözött egy sulyok. A kik nem ismerik a nélkülözhetlen házi eszközt, megismertetem vele. Ez egy négyzet alakú keményfa deszka, melynek egyik vége fogantyuban vég-

ződik, a melyet lugszás után marokra fog a mosóné és vigan paskolja vele a folyón a kilugzott ruhát.

Egy ily sulyoknak oly nagy szerep jutott nevezett családban, hogy ezzel a család egyik ősapját az ősanya mosás közben egy a fejen kólintotta, hogy nyomban meghalt. Nyugodjék szegény békében.

Ezek után ugy hiszem, hogy a gyűrű szerepét sem fogja kétségbevonni, hogy ez ne folyhatna be tényzőként az én családi életembe. Hátha még azt is kijelentem, hogy családomban voltak olyanok, akik tömön-telen sok gyűrűt viseltek egyszerre és voltak olyanok is, a kik egyáltalán gyűrűt soha sem huztak ujaikra. No akkor biztosan el fogják ismerni, hogy állításom nem légből kapott és szóról-szóra elhiszik a mit elmondok.

Hogy tulajdonképen mi a gyűrű? Azt nem fejtegetem, mert ugy sem tudnék róla értekezni. En megelégszem azzal, hogy van, hogy létezik, de bocsásson meg annak feltalálója, ha kijelentem hogy nem tulajdonítok nagy fontosságot és inkább egy kormányozható léghajót talált volna fel, legalább a feleségemnek nem kellene a konyha pénzét minden hónapban a zöldség drágulása miatt felemelnem, hanem egyszerűen minden heti vásárra elrepülné Londonba és hozna olcsó pénzért egy hétre való zöldséget.

De a gyűrűt azt már csak boszantásomra, mondatom szerencsétlenségemre eszelte ki Eltekintve őseimnek azon szokásaitól, hogy egyik sokat, másik keveset hordta a gyűrűt, nekem az első bajom is a jeggyűrűvel volt, a melyet vettem.

Már menyasszonykorában is megvolt a feleségemnek az a jó szokása, hogy semmi sem volt neki elég jó sem elég szép. Ezt azért merem most így elmondani, mert elutazott ünnepelni az anyósomhoz, a kitül jó szokásait tanulta és Isten ments, ki tudja mennyit fog még örökölni, ha fejt jobblétre fogja hajtani.

Nagyon jól emlékszem, mikor zsebemben a jeggyűrűvel elindultam az eljegyzésemre. — Ugy táncoltam mint egy gyermek örömeiben. Hogyne? Nekem is lesz jeggyűrűm, nemcsak a Miska pajtásomnak. No meg a jeggyűrűvel egy szép kis aranyos feleségem is.

mely maga után csábítja az elégtelenséget és szaporítja évről-évre a kivándorlók seregét.

Ezt a csilíngelést idehaza mindenki meghallja, a statisztika kövér számaint is meglátja, a haza érkezett pénzék kimutatásáról, a jó dolgu emberekről is jön haza hír elég, — de ki látja meg azt az el nem statisztikázott nyomort, melybe belevész az, a ki hirt magáról többé sosem ad? ki hallja meg az embertelen munkában sanyalódók szavát, a mindennapi szerencsétlenségek tömeges áldozatainak utolsó jaját s a szegény- és betegházak nyomorultjainak nyögését? Ezek se levelet nem írnak, se pénzt nem küldenek immár, róluk nem hoz haza jó hírt a posta, itthon tehát azt hisszük, hogy nincsenek is, pedig többségben ők vannak.

Evről-évre ezer meg ezer vándormadár kél hazulról fekete felhőben szárnyra; a ki visszazáll, vagy hirt küld: arról tudunk; de senki sem tartja számon azokat, kik vak röpülésük közben neki verődtek a világitó torony vashordáinak s össetörten, vagy a küzdelmes uttól erőfogyottan hullanak be az Óceánba.

Pedig ezeket is ez a hazai föld nevelte fel, ez táplálta, készítette ki emberré őket, ők is ennek a földnek a veszteségei. És veszteségei azok is, a kik felnövekedvén, izmaikat idegen világ munkagépeinek hajtására adják el, verejtékükkel idegen földet öntöznek.

Mindennek a veszteségnek csak vékony kamatja az a hazaküldött pénz.

Néhány év óta egy osztrák és egy magyar munkaközvetítő intézmény működik közös fedél alatt New-Yorkban a konzulátus aegisével, ez a személyszállító gőzöskörrel a kivándorlási hivatal által átvizsgált s keresztülbojcsajtott anyagot egyenesen átveszi, menházában tisztességesen elhelyezi s azután munkát közvetít részükre.

Rendkívül áldásos egy munka ez s kimondhatatlan hasznára van kivándorlóinknak, kiket most már partraszálltukkor hazai karok fogadnak magukhoz s elhagyatottságukban és tapasztalatlanságukban helyettük gondolkodnak.

Egyelőre nem is volna sürgősebb és hézagpótlóbb intézkedés, minthogy ne csak az érkezőket, hanem a hazulról indulókat is hasonló tapasztalt és jóakaró kezek gondozzák, vagyis hogy a kivándorlókat már itthon az országban rendbeszedjék, a szükséges tájékoztatásokkal ellássák, kivándorlásuk, illetve megtelepedésük irányát velük ösztönösen és nyíltan tárgyalva megszabják.

Erre előbb-utóbb el kell itthon határozniunk magunkat, mert a kivándorlásnak egyik csábító ereje annak titkos és öletszerűen tiltott voltában is fekszik. Az Eldorádóról szálló mesék hamar szétfoszlanának, ha a kivándorlási kérdés egész anyaga nyilvánossá válnék, az emberek az ő kivándorlási szándékukat nem otthon a malom alatt titkon, hanem egy erre rendelt intézmény szakavatott embereivel nyíltan megbeszélhetnék. Egy részük a kivándorlóknak az adott tárgyalgós felvilágosítások már visszatartanak, másik része az ügynökök családsától, s ha már kivándorol, legalább oly helyre jutna, melynek éghajlata neki megfelel s a hol nekivaló munkára számíthat.

E tekintetben érdekesek a philadelphiai kongresszuson a délamerikai államok küldöttei által nyújtott információk.

*

Az említett munkaközvetítő intézményről (new-yorki magyar segélyegylet) szükségesnek vélem a következő ismertető sorokat nyilvánosságra hozni.

A new-yorki magyar segélyegylet azon célra lett alakítva, hogy az Amerikába bevándorló magyar alattvalóknak segítségére legyen. Leghathatóbb segély az állandó munka és kereset lévén, a főszűrt mindjárt kezdetől fogva a munkaszerzésre fektette s az ezen célra szervezett munkaközvetítő hivatal útján díjtalanul kapott munkát minden folyamodó.

A bevándorlási hatósággal lévén állandó és pedig attól függő viszonyban, az egylet vezetésénél természetesen főleg azon elvek irányadók, melyeket ama hatóság ir elő.

A bevándorlási hatóság telepéről rendszerint kétféle módozat és feltételek mellett bizatnak az egylet felügyeletére a bevándorlók. Ezek egy részének a saját

Örömöm azonban csak addig tartott, míg rá nem akartam arám ujára huzni szerelmünk szimbólumát. Mert a mikor meglátta a fényes kis jószágot, a helyett, hogy a mint illik, örömeiben megcsókolt volna, félre tasztotta a kezem, a gyűrű pedig gurult szép csendesesen a divány alá. A mily csendesesen gurult az, oly gyorsan mulott el az én jó kedvem. Egy kérdőjellel változtam át és azt látszóttam kérdezni, hogy mit jelentsen ez? Duzzogva huzta össze kis fitos orrát, összezsucosoritotta piros ajkát, a kézzel fitymálva csak annyit mondott feleletül:

— Hát ez is jeggyűrű?

— Igenis az.

— No, nem ugy néz ki. Hisz olyan vékony, mint egy hasított ezernaszál.

Ez éppen elég volt. Mérgemben véresre haraptam ajkamat és csak annyit szóltam vissza:

— Tulajdonképen Gizike mit gondol? Azt akarja talán, hogy egy igás szekér kerekét hozzam el jeggyűrűnek?

Gizike pedig a jogos kifakadásra mit tett? Semmi egyebet, mint elpityeredt és kijelentette, hogy ő nem lesz a felesége egy oly rabiátus embernek, mint én — míg hozzá illő jeggyűrűt nem viszek.

Mit voltam mit tenni, szaladtam az ötvöshöz és a legvastagabb karikagyűrűt kiválasztva tértem vissza eljegyzésemre.

Gizike ugyan meg volt nyugtatva, de megelégedve nem, mert most már nem volt elég urias. Azt elhiszem. Hisz olyan vastag volt, akár egy gözcséplőgép első kereké.

Hogy Gizike ennek után a feleségem lett, bizonyosság erre az anyakönyvvezető, a kinél két hónappal ezelőtt jelentettem be Béla fiam megérkezését. Ugy vártuk azt a kis porontyot, hogy ha egy herezezi kastélyba tévedt volna el úgy véletlenségből, ott sem várták volna különül.

A keresztelőt fiam megérkezése után negyedik hétre tűzték ki és erre az ünnepélyre feleségem vett egy libát is, melyet sajátkezűleg akart kibizlalni.

felelősségére is megengednek a partraszállást, de a helyi viszonyok ismerete hiányában s hogy itt élő rokonaikat könnyebben megtalálhassák, az egylet menházát keresik fel és onnan saját kívánságukhoz képest vagy munkába, vagy rokonaikhoz mennek. Az ilyen bevándorlókért nem terheli felelősség az egyletet. Másképp áll a dolog azonban azokkal szemben, kiket a bevándorlási hatóság egyenesen az egylet felelősségére ad át. Ilyenek a női kivándorlók nagy része, kikért rokonaik nem mennek el a bevándorlási telepre s kik így teljesen magukra volnának hagyatva. Ezeket illetően a felelősség két irányban terjed ki és pedig az egylet szavatol azért, hogy ezek a nők tisztességes, jó helyekre adassanak munkába s hogy a törvényszabta egy évi idő alatt bevándorlásuk napjától számítva nem válnak közteherré. Férfiaknál csupán ez utóbbiért kell az egyletnek kezeskednie.

Hogy eme követelményeknek elég tétessék, a menházól soha és semmi körülmények közt sem adnak ki egy nőt munkába vagy szolgálatba, csak ha az illető munkaadó egy hitelt érdemlő egyéntől írott ajánlatot hoz, melyben az illető munkaadóra nézve kellő megnyugtató foglaltatik. Szabadságában áll az egyletnek az is, hogy leányokat rokonaiknak is kiszolgáltathasson. Miután azonban számtalanszor ismétlődött az eset, hogy állítólagos rokonok követeltek leányokat s igen gyakran kétes hírvé helyekre szándékoztak vinni azokat; szigorú s igen részletes vizsgálat tárgyává tesznek minden ilyen esetet s csupán az esetben adják át az illető leányt, ha a rokonság minden kétséget kizárólag beigazoltatik és a leány jövőjére nézve semmi aggály sem áll fenn. Kétes esetekben a bevándorlási hatósághoz kerül az ügy s az dönt a teendőik felett.

Munkaközvetítésért sem a munkás, sem a munkaadó nem fizet semmi néven nevezendő díjat, kötelezve van azonban az utóbbi arra, hogy ha a szolgálatába vett leány bármily okból is el akar tőle menni, tartozik őt a menházba visszahozni, hogy munkába ismét onnan adatván, hollétét állandóan nyilvántarthatassák.

Asszonyok és leányok majdnem kizárólag házimunkára, szolgálatba kerülnek 8—20 dollár havi bér és teljes ellátás mellett és csakis tisztességes, kellően ajánlott családokhoz. Férfiak különböző munkát kapnak az egylet útján és pedig lehetőleg azon szakmában, melyben odahaza is dolgoztak. Vállalatoknak csak nagy óvatossággal s részletes és a viszonyokhoz képest megbízható tájékozással beszerzése után ad ki munkásokat s az egylet 1½ évi fennállása óta csupán egy eset fordult elő, a mikor egy munkással szemben nem tartotta be a munkaadó az egylet feltételeit. Legnagyobb része a férfi-munkásoknak a városban helyezkedik el s a közel-kező gazdaságokban, hol teljes ellátás mellett 10—18 dollár havi bért kap.

A mi a menházát s a munkaközvetítő hivatalt illeti, annak vezetése ellen sem a bevándorlási hatóság, sem a főkonzulátus nem talált eddig kifogást, sőt mindkét hatóság teljes megelégedését nyerte el az. Hogy pedig azok, kik annak jótékonyására vannak utalva, megvannak az intézménynek elégedve, bizonyítja azon körülmény, hogy folyton ismét visszatérnek oda mindazok, kik egyszer már ott voltak s onnan munkát kapva részesültek az egylet által nyújtott előnyökben.

Ha tehát a lelkiismeretes vezetés és valóban áldásosnak nevezhető működés dacára ez az intézmény a tapasztalat szerint mégis támadásoknak és gyanúsításoknak van kitéve, ez nem egyéb, mint kifolyása a kenyérét vesztett üzérkedés irigységének s része van benne annak a vádaskodó, veszekedő természetnek is, mely amerikai magyarjaink közéletében oly sok felől megnyilvánul.

*

Említettem fentebb, hogy a magyar kivándorló elem — nagy általánosságban — nem élvezi az amerikai rokonszenvét s erkölcsileg rossz hirben áll. Az igazság okéért ki kell jelenteni azt is, hogy magyarjaink egy része méltatlanul viseli e magatartás ódiáját s ugy került az reá, hogy a Magyarországból kivándorolt minden egyéb népsalag hibájáért őt hibáztatják. Tulnyomó része a mi kivándorlótainknak a tótok közül kerül ki, a tót nemzetiség legszegényebb, legműveletlenebb osztályából, a felvidék nyomorultjaiból. Ezek ott mind „hungarian“-ek s nomád és piszkos életmódjuk, iszákosságuk, művelet-

Már előre tervezgettem magamban a fenomenális keresztelő részleteit és képzeletemben első helyen Béla fiam állott, mint ünneplő férfiú, de a ropogásra süttött hizott liba sem volt utolsó gondolatom.

Beszereztünk már mindenféle fűszert is, a mivel a liba husát izletesebbé, élvezhetőbbé lehet tenni és örömmel hallgattam feleségem naponkénti referálását, hogy már mennyire haladt zsírban es husban az állat.

Epen egy hét választott el bennünket a nagy naptól. A hivatalból hazaérkezve első dolgom volt fiamat megnézni. — Feleségemnek ugy este felé eszébe jut a libatömés és fiam az ő karjaiból az én karjaimba vándorolt át.

— Ne ugy tartsd, pirongatott feleségem, hisz ha ugy tartod púpos lesz.

Más helyzetben vettem atyai karjaimba és látszólag ebben megnyugodott ő is, feleségem is. En, a ki azt gondoltam, hogy már értem a módját a dajkálásnak, vigan fűtyörészve és dudálva táncoltam keresztül-kasul a szobát édes terhemmel. Feleségem éppen az ajtón akart kimenni, mikor még egy szerető anyai tekintetet lövelt reánk.

— Mondtam már, hogy ne tartsd ugy, mert löcs-lábú lesz.

Ez ellen tiltakoztam.

— Engedj meg édes, ezt most hallom először, nekem még nem mondtad.

— Már, hogyne mondtam volna.

— Mikor?

— Előbb!

— Akkor azt mondtad, hogy púpos lesz és nem löcs-lábú.

— Hát nem mindegy ez? Mi? Azt akarod, hogy nyomorék legyen?

— Legkevésbé.

— No akkor ül le, majd én elhelyezem az öledben. . . Igy ni. Csak szépen lassan fogd. . . Ne rázd már. . .

Ezen szavak bosszantottak ugyan, de egy részt örültem rajta, hogy egy ily gondos anya szárnyai alatt

lenségük megítélése mind a „hungarian“ fogalomra hull vissza. A munka és mértékletesség hazájában különösen tunyaságuk és iszákosságuk képezi a legnagyobb és legutáltabb bünt az amerikaiak szemében.

A mi az iszákosságot illeti, abban az igazi magyar-nak is sok van a rováson, ezenkívül zabolátlansága s verkedő természeté hoznak fejére bajt.

De fel kell jegyeznem, hogy a kvalifikáltabb magyar munkáselemlől, mely nem a bányákban, hanem gyári műhelyekben dolgozik, munkaadók részéről végig utamon mindig csak jót hallottam. A legnehezebb testi munkáknál rendszerint magyarok vannak alkalmazva, az életveszélyes pontokon őket találni s a munkaadók nagy elismeréssel nyilatkoznak a magyar munkás testi erejéről, kitartásáról, értelmességéről és megbízhatóságáról. Az új hazában a magyar azt az önfeláldozó hősiességet, melyet itthon a multban a harezok mezején tanusított, átviszi és kifejti a munka mezején, hol kötelelenségteljesítő sorait gyakran tizedeli meg a szerencsétlenség és halál.

Az amerikai magyar lapnak alig van száma, melyben ez a gyásos rovat megrendítő anyaggal ne szolgálja az olvasónak s különösen a Pittsburg környékén fekvő nagy érezolvastók és aczélművek szolgáltatják bőségesen a szomorú anyagot.

Vannak ugyan szigorú törvények a gyári munka egészségi biztonsága érdekében, de e mesés nagyságu telepeken azok keresztülvittele alig lehetséges és az ellenőrző hatóságok oly hatalmakkal szemben, a minők ez iparvállalatok tulajdonosai, tehetetlenek. Konzulátusaink ébersége és buzgósága menti meg, legalább utólagos anyagi kárpótlásokban, a mi megmenthető.

Ezeknél a nehéz a munkáknál a magyarok tömeges és állandó alkalmaztatásban állanak, jól keresnek s mi sem bizonyítja világosabban alkalmasságukat, mint-hogy évek során át ugyanazon telepen vannak, becsülésben és fizetésben előre mennek, odagyökereznek a rög-höz, otthont alapítanak, megcsaladosodnak s mint nagy magyar telepek számot tesznek az amerikai földön.

Az egyletek sokasága fonja keresztül-kasul e magyar telepeket; az egyleti és a hitközségi élet az, mely egyesíti s egyszersmind szétválasztja őket, itt fejtik ki azt a nélkülözhetetlen közéleti tevékenységet, mely nélkül magyar ember el nem tud lenni.

Az ilyen központokok társadalmilag is ki tud bontakozni a magyar s politikailag is bizonyos súlyjal esik a latba. Ilyen helyeken nem kell szegyenkeznie a hungarian névnek, sőt ugy találtam, hogy az igazi nemzeti és faji erények, a magyar nyíltszivűség, jó lélek, bátorság, gavallérság felkeltik a magyarok iránt a rokonszenvet és tiszteletet. Ez a „magyar“ nem hasonlítható össze a bányamunkások és kokszegetők zagyalék, hamisított magyarjával, ez a magyar nem hoz szegyent a magyar névre.

Utamon valóán New-Yorkban és környékén (Bridge-Port), Pittsburgban és monongahallei vidéken, Clevelandban s Chicagóban és a szomszédos ipartelepeken (South-Bend) találtam ilyen nagyobb magyar telepeket, minde-nütt több ezerre menő, összetömörült s az új földhöz gyökeresedett magyarsággal. De a fő esomópontok között is ezen a körbe futó, az Egyesült államok keleti felét magába foglaló világvonalon az iparűző nagyvárosok láncolatán s az érczet és kőszén termő hegyek vonalán véges végig átvonul vékony ér gyanánt a magyar munkás nyoma s e nyomokon lehet megtenni magyar utazónak a legérdekesebb tanulmányutat.

Erős érzelmek fogják meg az utas szívét, mikor abban a nagy idegenségben a gyorsan robogó vasutól letekintve azt olvassa Newark egyik vasutementi házában, hogy „Magyar munkáskönyvtár“, mikor a new-yorki II. és III. Avenue egész sereg üzletén és vendéglőjén magyar czéglíratokat olvas, benn az üzletekben egész otthonos magyar beszédet hall, mikor Pittsburgban (a gyárvidék felölélésével) négy magyar hitközséget talál, mikor a clevelandi Kis-Magyarország körülveszi, megmutatja három templomát, magyar iskoláját, 15 egyletét s azt a városrészt, a hol — mintha Debreczen vagy Szeged szép szabad földszintes utcái volnának — jobb módoan éldegél, vagyontát gyűjtve a magyar s a hol minden hazai erkölése és szokása felevenül.

nem fog nyomoréknak nőni a fiam. Elgondolkoztam az atyai örökök és képzeletemben fiamat mint délezege huszár tisztet láttam végig nyargalni az utcán. Ez azonban csak az én tervezgetésemnek szüleménye volt, a melybe fiam hangos tiltakozó vétót kiáltott, mely bangból vettem ki, hogy ő nem lesz huszártiszt, hanem opera énekes és Odry Lehel utódja.

Ébbe is belenyugodtam. Gondoltam, nekem mindegy, mikor feleségem rohanva fut be a szobába, leveti magát a pamlagra és fél ajultan csak azt kiáltotta:

— A gyűrűm. . . a jeggyűrűm. . .

Ha egy mérges vipera csipett volna meg, nem ugrottam volna fel különből, miut e két szóra tettem. Egy pillanat alatt eszembe jutott eljegyzésem akadályai a jeggyűrű miatt és az összes fátum, a melyeket családomban gyűrű csak előidézett.

— Mond lelkem mi van a gyűrűvel?

— Semmi — hörögte feleségem — oda van, lenyelte a. . . liba.

— No hallod, feleltem nevetve, ezért ugyan nem kellene így megijedned. Egyszerűen levágjuk a libát és. . . napvilágot lát a jeggyűrű.

— Mit gondolsz? Hát a keresztelőre mi lesz.

— Vesznék egy hizott libát.

— De azt nem én tömtem.

— Az igaz, de mit csináljunk? ismét kezdte a gyűrűüldözés kétsége mardosni szívemet.

— Meg kell operálni a libát, vagy hánytatót beadni neki, de a libának élni kell.

— Igen ám, de hogyan.

— Hát azért van állatorvos? Kérdezte a feleségem.

— De kérlek édes, mit szólnak hozzá. Kinevetnek bennünket.

— Mindegy.

Ez ellen már nem mertem tiltakozni. Elő eselédet, a ki hóna alá kapta feleségem jeggyűrűjének élő etu-itjét és mentünk az állatorvoshoz, a ki jó ismerősöm volt. Elmondtam neki a diagnozist és kértem vegye ki a gyűrűt.

— Lehet ezt megtenni? Kérdeztem félénken.

A tiszta házak egy-egy család lakóhelyét s esetleg tulajdonát képezik — ebben a pontban a magyar népszokás az angol renddel esodálatosan egyezik — a házak előtt kis kertek virulnak magyar virágokkal (talán a magvaik még hazulról kerültek), a muskátlis ablakok mögött piros-pozsgás magya: asszonyok arca mosolyog ki, benn a házban a „tiszta szobában“ magyar történelmi képek függenek; alig van ház, hol Kossuth Lajosnak, meg az aradi vértanúknak ne volna meg a képe, a mi arra vall, hogy a hazafiai érzület az erőteljesebb és közelebb álló nevekhez és eseményekhez fogódzik és e téren az üzleti élelmesség éberen nyomában jár az érzelmeknek. Egyleteik neve között gyakran találkozunk a Verhovay nevezettel, a mi szintén jellemző s a mi azt juttatja az utas eszébe, hogy a kiszakadt nemzetdarab az ő általánosságokban mozgó gondolatjárásával megakadt annál a pontnál, a melynél volt, mikor kivándorolt s mint a megállt óra, az elmúlt és lejárt időt jelzi lerögzött mutatójával mindvégig.

A háztája is hazai motívumokat elevenít fel, meg a komondor is segít barátságossá és otthonossá tenni az udvar képét, a pinczében káposztát hordoz a gondos háziasszony, éléskamrájában paradicsomos üvegek pirosanak, ugorka-paprikafélék zöldelnek s nagy fehér oldalaszalonak egészítik ki a nemzeti színt.

Az öregek kaczerkódnak az angol szavakkal telefüzik beszédüket elmagyarosított angol kifejezésekkel, csakis stritkaron (street car), vagyis villamoson közlekednek, az ujságot bestoppolják vagyis beszüntetik, a gyereket küldik a storiba, vagyis a boltba, a lakásból elműfölnak, vagyis elköltöznek s Gulyásné és Kásáné asszonyok következetesen missis Gulyásnak és missis Kásának szállítják egymást, ha az utcaajtóiból egymáshoz átkiáltanak, míg a játszó gyermekek az utcán csak mosolyognak és integetnek a magyar megszólításra, szülőik házi nyelvére, de ők maguk már inkább esacsognak angolul. A második generáció már — akármilyen legyen is az első — tisztára angol s meg kell barátkozni az oly jelenetekkel, hogy például Bostonban betértem Kakas János uram díszes nagy szücs üzletébe s a tulajdonos — fia az ide települt öreg Kakas Jánosnak — azt feleli a kérdésközdésre, hogy az ő neve „Mr. Kekesz“ és hogy ő már egy szót se tud magyarul, de odafenn az „old gentleman“, az öreg ur, az még beszél valamit.“

Hirek- és vegyesek.

Uj főügyészhelyettes. Dr. Balogh György kassai kir. ügyész, városunk született, a király a nagyváradi főügyészséghez kir. főügyési helyettesé nevezte ki. A szép előmenetelhez gratulálunk!

Eljegyzés. Berényi Lázár nagyrőzei tanár január elsején eljegyezte Janovitz Margitot, Janovitz Gyula rochfalvi gyáros kedves leányát.

— **Előkelő vendég** idözött f. hó 4-én városunkban. Dr. esatári Csatóry Lajos min. tan. az orsz. közegészségügyi tanács jegyzője s a magyar államvasutak egészségi felügyelője Miskolcra az esti vonattal ideérkezett, s régi barátja dr. Lichtschein Adolf vasuti orvosi tanácsadó vendége volt.

A polgári olvasókör ez idei báljára már nagyban megindultak az előkészületek, s a jelek után itélve a február 2-án tartandó bál rendkívül fényesnek és minden tekintetben szép sikerűnek ígérkezik. A háziasszonyok szerepét is igazán szerencsésen megválasztott hölgybizottság fogja betölteni, és pedig: Benyó Lászlóné, Csernay Dánielné, ifjabb Gasko Jánosné, Istók Józsefné, Dr. Rárossy Gyuláné és Szabó Józsefné. Az ifjúság rendező bizottsága élén pedig a következők állanak: Elnök Dr. Baksay Dezső, alelnök: Szabó Elemér, jegyző: Dr. Institoris Endre péntárnok: Kóuth Lajos. A rendező-bizottság névsora már össze van állítva s e hét végén a meghívókat is szétküldik.

Halálozás. Vármegyénk egyik tekintélyes és köztiszteltetben álló földbirtokosát: Fáy Viktort és családját mély gyászba döntötte a Fáy Viktorné fivére: széki gróf Teleki Árpád elhunyt. A megszorodott es-

lád a következő jelentést adta ki a gyászestéről: Özvegy széki gróf Teleki Györgyné szül. malomvízi Kendefi Ilona úgy a saját mint gyermekei fái Fáy Viktorné szül. gróf Teleki Blanka, nagy-klopotivai Pogány Károlyné szül. gróf Teleki Leonie, — vejei fái Fáy Viktor, nagy-klopotivai Pogány Károly Krassó-Szörénymegye főispánja, — unokája fái Fáy Blanka s az összes rokonok nevében is, fájdalomtól megtört szívvel jelenti szeretett fiának Széki gróf Teleki Árpádnak élete 67-ik évében folyó december hó 30-án, rövid szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei 1901. január 1-én d. u. 2 órakor fognak az ev. ref. gyászszertartás szerint a gyászházról a vádi sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni. — Nalác, 1900. december 30-án. Áldás és béke poraira!

A korcsolyázók régóta várva várt ideje is elérkezett, s az egyleti pályán nap-nap mellett nagy az élénkség. Vasárnap délután zene mellett áldoztak szent Halifax lelkes hívei a testedző sportnak, s a választmány új intézkedését, hogy ezután hetenként háromszor 5—7 óráig világítás mellett is lehet korcsolyázni, a sporthivek nagy örömmel vették tudomásul. Ugy halljuk, hogy már felállítottak az új lámpák, s ha a hideg időjárás tartós lesz, akkor az idén ugyancsak kijut a „jégesalád“nak a szórakozásból.

Vasutasok mulatsága. Mult szombaton, folyó hó 5-én Pelsűczön a vasuti állomáson fényesen sikerült mulatságot rendeztek az elszerecséltenedett vasuti munkások javára. A szép mulatság fényét nagyban emelte, hogy azon Görgy László miskolci üzletvezető és Kun Bertalan losonci forgalmi főnök nevével együtt megjelentek. Ott voltak még: Vidats János miskolci üzletvezetői osztályfőnök és neje, Palásthy József füleki állomásfőnök és neje, Schulhof Pál helybeli állomásfőnök és neje stb. stb. A mulatság erkölcsi és anyagi sikere kitűnő volt, s a résztvevő illusztris társaság a kora reggeli órákig kedélyesen és kellemesen szórakozott.

Halálozás. Bodor Ármán kir. mérnököt mély gyászba döntötte édes anyja f. hó 4-én Balassa-Gyarmaton 86 éves korában bekövetkezett elhunyt. Temetése f. hó 6-án ment végbe. — Nyugodjék békében.

A helybeli méntelep osztályon az idei fedeztetési beosztások előmunkálatai már megkezdődtek, s február végén a legénység az állomásokra kivonul. A beosztási előmunkálatok megejtése céljából a debreczeni méntelep-osztály id. parancsnoka: Perczel Dénes kapitány f. hó 8-án a telepre érkezett.

Pacsá község magyarosodása. Csak nem régen volt e — hegyektől és világtól nagyon elzárt — község vádolva, hogy nem magyarosodik, s ma is ott van, hol volt 30 év előtt. Most örömmel arról értesülünk, hogy e község annyira megmagyarosodott, hogy még az idősebb emberek is már magyarul köszöntenek. Ez örvendetes haladást első sorban Pomikala Mihály ottani r. kath. tanítónak kell tulajdonítanunk, de mindenestre nagy része van ebben gróf Andrássy Dénes hazafias érzelmű uradalma tisztikarának is.

A rozsnófi nyilvános jelleggel ellátott kórházat már felszerelték s a 65 ágyra berendezett kórházba január 1-je óta folynak a felvételek. A kórház igazgatója Dr. Ruber József már kiírta a pályázatot is egy ujonnan rendezesített másodosorú állásra, melylyel 1000 korona évi fizetés, lakás, elsőrendű élelmezés, fűtés, világítás és kiszolgálás jár.

Anyakönyvvezetők kinevezése. A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Gömör-Kisontvármegyében a méhii anyakönyvi kerületbe Babik István körjegyzői irnokot, a ratkó-bisztrói anyakönyvi kerületbe pedig Vitális Ferenc jegyzői irnokot, a születési és halálesetek anyakönyvvezetésére szorítókozó hatáskörrel, anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

Mulatság. A kaszinóban nagy volt az élénkség s a vigság mult szombaton este. Nehány vállalkozó és leleményes fiatal ember ugyanis igen ügyesen toborzott össze több családot, hogy a szombat estét jó muzsika mellett kedélyesen töltsék együtt a kaszinóban. Vállalkozásukat szép siker koronázta, mert a nem nagyszámú de annál díszesebb társaság a reggeli órákig pompásan mulatott, s azt hisszük hogy ezzel mégis megkezdődött a kaszinói társas összejövetelek iránt az érdeklődés.

A Vörösmarty-szobor létesítése ügyében városunk tanácsa is megindította az akciót, s a mult hóban tartott ülésén elhatározta, hogy nemcsak maga a város járul hozzá a szobor alapoz adományával, de felhívja a városban létező testületeket is a gyűjtésre, s a polgármester a következő körlevélben keresi meg a testületek vezetőjét: „Városunk tanácsa áthatva azon nemes irányu lelkesedés által, mely hazánk egyik legnagyobb költője: Vörösmarty Mihály születésének 100 éves évfordulója alkalmából a nagy költő emlékének megörökítésére emelendő szobor létesítése érdekében ország-szerte megnyilatkozott, elhatározta, hogy a szobor létesítéséhez egy a város részéről tekintélyes összeggel hozzájárul, mint a gyűjtést városunk közönsége körében eszközöltetni fogja. Minthogy Rimaszombat város közönsége az ily magasztos célok keresztülvitelével mindig az elsők között szerepelt, hogy a gyűjtött összeg tekintélyes voltával most is méltó helyet foglaljon az adakozók sorában, megkeressük a tek. Czimet, hogy a gyűjtést a vezetése alatt álló egyesületben a nemes cél által indokolt buzgalommal eszközöltetni s a gyűjtés eredményét, valamint a gyűjtőívét „városunk közönségének gyűjtése“ nevezet alatt leendő célhoz juttatás végett ide betérjeszteni sziveskedjék. Kelt Rimaszombat, 1900. december hó 21-én. Nagy, polgármester.“

Estély. Szombaton — f. hó 12-én — este a polgári olvasókörben egy korona részvételi díj mellett társas vacsora lesz. Ugy látszik, hogy a kör intőzőinek ez az életre való eszméje. — mely kiválóan alkalmas arra, hogy a polgárság összetartását előmozdítsa — fényesen beváljék.

A gyárügy mostanában a helybeli ev. ref. egyházat is foglalkoztatta. Tudvalevőleg a chamotte-gyár létesítését tervező Mansfeld Pál a várostól bizonyos kedvezményeket kér abból a célból, hogy a gyár a vasut közlelésben felépíthető legyen, s legalkalmasabbnak látszik erre az a terület, mely közvetlenül a pályatest mellett fekszik, s az ev. ref. egyház tulajdonát képezi. — A városi tanács tehát megkereste ez ügyben az ev. ref. egy-

háztanácsot, s az innen nyert tájékoztató adatok fogják irányítani ezután az ügy további fejleményeit.

Halálozás. Maczek János, a helybeli főgimnázium 1-ső osztályának növendéke folyó hó 2-án tifuszban meghalt, 4-én temették el a főgimnázium tanári kara és az ifjúság nagy részvéte mellett.

A vakáció. A karácsony és ujévi ünnepek idején szokásos iskolai tanítási szünet ez idén ugyancsak kiadó volt. A főgymnasiumban a tanítások f. hó 8-án kezdődtek meg a tizenöt napos vakáció után, s a többi tanintézetekben is már folyik a rendes iskolai előadás.

Színészet. Báródy Károly színtársulatának titkára városunkban járt s bérletet is gyűjtött. Az volt a tervük, hogy már a mult szerdán ideérkezzenek s megkezdik az előadások sorozatát, azonban Dobosinán még hat előadást kellett tartaniok, s így halasztást szenvedett az utazás. — Mint most közlik velünk, a társulat január 15-ikén kedden kezdi meg városunkban működését s ez alkalommal ifj. Bokor József pályanyertes művét, a „Kurucz farfang“ot adják elő, másnap 16-ikán: A „tartalékos férj“ című kitűnő vígjátékot mutatják be.

Műkedvelői előadás. A nyustya-likéri ifjúság folyó hó 5-én és 6-án a nyustyai szegények és árvák felruházására Nyustyan a „Magyar olvasókör“ helyiségében színi előadást rendezett, mely alkalommal Géczy László a „Gyimesi vadvirág“ című népszínműve került színre a következő szereposztással: Balánka János: Klein Ignác, Örsze felesége: Fejes Lujza, Imre fiok: Lukács János, Mária leánya: Gyurkovics Margit, Özv. Fábriáné Julis: Zetyi Emilia, Gyurka fia: Murtin János, Rab Prezmer: Grózer Aladár, Magdolna leánya: Petrivalszky Gyuláné, Plébános: Ferencz János, Törpe Csura harangozó: Petrivalszky Gyula, Csuráné: Moczni Jolán, Marci fiok: Müller Ármán, Bigyó kisbíró: Ujhelyi János, Bigyóné: Csernok Ida, Csörgő István: Soltész József, Násznagy: Ujhelyi János, Vőfély: Galát János, Nyoszolyó leány: Koleszár Irma. — A hölgyek közül a szerep mély átérzése és ügyes alakításával kitűnt Gyurkovics Margit, Csuráné: Moczni Jolán, Prezmer Magdolnát pedig Petrivalszky Gyuláné kitűnően személyesítette. A férfi szereplők közül Grózer Aladár, Müller Ármán és Ujhelyi János tűntek ki. A műkedvelők többi tagjairól, kik előadásukkal mulatságos és kellemes estéket szereztek a hallgatóságnak, teljes elismeréssel kell megemlékezni.

Pénzüntézet közgyűlés. A gömörmegyei takarékpénztár és hitelbank f. hó 3-ikán délután tartotta meg rendkívüli közgyűlését, melyen a részvényesek élénk érdeklődést tanúsítottak a tárgyalásra kitűzött fontos ügy iránt. A közgyűlés elnökévé Ragályi Gézárt választották, ki az előterjesztett javaslatot — melyhez már a takarékpénztár és a gömörmegyei nép- és iparbank is hozzájárult — röviden és világosan ismertette. — A részvényesek közgyűlése kimondta, hogy a villanyvilágítás és ezzel kapcsolatban tervezett iparvállalat létesítését helyesli, ahhoz a tervezett anyagi támogatással: 5000 korona és az esetleg fenmaradó részvények megállapított arány szerint való visszaváltása — hozzájárul s az igazgatóságot a további teendőkkel megbizta. A tárgyhoz szölt: Meszlényi Zoltán, Boczkó Dániel, dr. Fodor Béla, dr. Cziner Miksa stb. Az egyetlen tárgy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Hangverseny Klenócson. A klenóczy magyar daloskör mult december hó 29-én tartotta meg hangversenyét. A hangverseny minden tekintetben sikerültnek mondható. A program sok élvezetet nyújtott a közönségnek, s a daloskör ismét megmutatta, hogy intenciójának megfelel. Hogy daloskörünkről ez állítható, abban nagy érdeme van a fardaha atlanul és buzgón működő karmesternek Mikulás János, ev. tanítónak, nemkülönben a kör érdemes elnökének Áronffy Ernő társulati erdőgondnoknak ki minden eszközt felhasznál arra, hogy a kör szellemi és anyagi érdekeit előmozdithassa. A hangverseny — ámbár a kör működő és pártoló tagjai s azoknak családtagjai nem voltak kötelesek belépti díjat fizetni — jövedelmezett 104 koronát. Erre felülfizettek: Török Gyula orsz. képviselő 20 kor. Áronffy Ernő 4 kor. Argay György 2 kor. Klein Hermann 2 kor. Schmidt N. 2 kor. Mitska Gusztáv 2 kor. és Altstädter Károly, Spielberg N. Figuli Pal. Schiller N. Paulovits János, Csorbay Endre, Sztatinszky Endre 1—1 koronát. A felülfizetők fogadják ez uton is a dalkör halás közönségét.

A m. á. v. új tarifája. E hó 1-én lépett életbe a magyar államvasutak vonalain az új személyszállítási tarifa, mely lényegében, a mállhaszállítás kivételével, a régi marad. A változások, a melyek most életbe léptek, nagyjában a következők: A gyors- és személyvonatoknál megengedett utazási kombinációk korlátoztattak, a menyiben ezek a kombinációk csak a távolsági forgalomban vannak megengedve. Az I—XIII. zónában való távolsági forgalomban eddig az utazást kerülő vonalon is meg lehetett tenni; ezentul csak a legrövidebb utirány használható. Tekintettel arra, hogy a XIV. zónába szülő jegyekkel nem szabad félbeszakítani az utazást, azonban gyakran előfordul, hogy két nagyobb időközben érkező vonat egy- és ugyanazon vonathoz csatlakozik a csomópontnál, hogy az utazás ily meg nem engedett félbeszakítása kizárassék, ezentul ily esetekben XIV. zónára szülő jegyeket csak a közvetlen csatlakozó vonathoz adnak ki.

Anyakönyvi kimutatás az 1900. év. december hónapban született és elhaltakról. Született élve: 5 fiu, 5 leány; halva született 1 leány, 1 fiu. Elhaltak: *Pindjak Jánosné 67 éves, özv. Balók Jánosné 80 éves, özv. Müller Lajosné 65 éves, *Révaj Némét János 65 éves, *Lászkos János 45 éves, özv. Beregszászy Dánielné 76 éves, id. Kovács István 75 éves, özv. Koreny Sámuelné 83 éves, *Jánostyák Mária 19 napos, *Kulfás Ferencz 27 éves, Horváth Ella 4 hónapos, *Szabó István 61 éves, *Mutnyán Sándor 1 hónapos, *Király Mihály 29 éves, Tábori Károly Ferencz 17 napos, Szivák József 1½ éves, özv. Zimmermann Gotlibné 70 éves, *Varmuzek Mihály 2 hónapos, Gelle Barna 25 éves, *Bálint József 70 éves, *Dvorák Antal 28 éves, dr. Veres Samuné 40 éves, Magyar János 41 éves, Kalocsay Antalné 67 éves, özv. Bodon Józsefné 77 éves, *Palecsko Zsófia 21 éves, *Migaz Mária 2½ éves, *Bárdos János 21 éves. — A *gal jelöltek a helybeli közkórházban haltak el.

Ujévi üdvözlések megváltása. A „Rimaszombat és vidéke jótékony nőegylete” és a „gömör-megyei magyar közmívelődési egyesület” rimaszombati körének aláírás ivén még a következők adakoztak és váltották meg az ujévi üdvözlét jótékony adományukkal: Bánhid Istvánné 2 kor., Lengyel Pál és neje 4 kor., Marikovszky Emma 4 kor., Porubszky Imre 2 korona, Török Gyula 10 korona.

Mének szétosztása. A hivatalos „Földmívelési Értésítő” közli, hogy Rimaszombatban az állami mén-telepen a mének egyes fedezetési állomások részére február hó 13-án fognak szétosztani.

A Losonc-vidéki h. é. vasut részvénytársaság alakuló közgyűlése f. hó 6-án volt. A kereskedelmiügyi minisztérium részéről dr. Halaszky László volt kiküldve. A választásnak eredménye a következő: Elnök: Török Zoltán Nógrádvármegye főispánja, alelnök: Neumann Rafael dr. Az igazgatóságba: Nagy Mihály alispán, Wagner Sándor losonci polgármester, Baratta-Dragous Alajos báró, Böhm M. Arnold. Eleőd Józsa, Hertzka Gusztáv, Götz Tivadar, Róth M. dr., Finácy Béla, Pallós Armin és Pollák Ignác; a felügyelő bizottságba: Deutsch Bertalan elnök, Csonka Zsigmond, Kann Gyula, Milkó Dezső dr. és Wohl Rumi választottak be. A részvénytőke 2934600 korona. — Az igazgatóság a vasut építésével, mely még ez év őszén a forgalomban átadandó lesz, Pállos Armin fővállalkozót bízta meg

Egészségügyi kimutatás. A vármegye tisztii főorvosának december havi jelentése szerint, a múlt év decz. 1-től—decz. 31-ig terjedő időszakban előfordult fertőző megbetegedés: **Vörheny:** Telgárt 14 (mgh. 4), Závadka 2, Sankfalva 1; **hökhurut:** Rimaszombat 2, Kókova 21, Gömör-Panyit 3 (mgh. 1), Putnok 7, Sztárnya 1, Tornallya 2; **roncsoló toroklob:** Koprás 1 (mgh. 1), Gortva-Kisfalud 1, Söreg 1; **gyermekágyi láz:** Muzsány 1 (mgh. 1); **hasi hagymáz:** Jolsva 1, Nagyrőce 1 (mgh. 1), Rimaszombat 4, M. Hosszurét 2 (mgh. 1), M. Lehota 1, Polom 1, Ujvászár 1 (mgh. 1), Rimaszecs 2 (mgh. 1), Serke 1 (mgh. 1), Fazekas-Zsaluzsány 2, Klenőcz 5 (mgh. 1), Osgyan 2 (mgh. 1), Rimabrézó 1, Tiszolecz 7 (mgh. 1), Kuntaploca 3, Lueska 1, Nadabula 1, Oláh-patak 2, Pelsőcz 2, Markuska 1, Alsó-Kálósa 1, Alsó-Vály 2, Beretke 2, Deresk 1, Gömör Panyit 1, Imola 2 (mgh. 1), Királyi 1, Lénártfalva 2 (mgh. 1), Lévárt 2, Ragály 2 (mgh. 1), Runya 1, Zádorfalva 1.

Országos vásár Rimaszombatban, 1901.

január hó 7-én.

(M. kir. állatorvos tudósítása)

Felhajtott: szarvasmarha = 1780; ló = 758; sertés = 217, összesen = 2755 darab állat.

A felhajtott állatok mennyiségéből ítélve, ezen vizkeresztű vásárunk csakis közepesnek jelezhető; forgalomra nézve azonban a legjobb vásárok közé sorolható.

Legelőnebb adásvétel nyilvánult a szarvasmarhák, valamint a sertések között; amabban az igás és vágó ökrök, a friss fejős tehének; emebben a hizó sertések voltak keresettek. Igás marháink javarésze Csehországba, Csaszlauba került; jobb minőségű javított ökreink pedig Ausztriába, Nyitra és Budapestre szállítottak el. Hizó sertések részint a helyi magánüzemű kielégítésére; részint a közel szomszédos városok, Losonc, Füle, Tiszolecz hentesei részéről vásároltattak.

Elég magas áron keltek a friss fejős tehének, az igás marhák, a szopós borjúk; míg a sertés-vásárban mesés olcsóság uralkodott.

A következő árakat jegyeztük:

Igás ökrök I-50 rendű 700—760 korona, levágásra való 360—500 korona páronként. Javított klgromként 56 fillér 10% levonással. Szopós borjúk darabja 40—60 korona. Friss fejős tehének 160—320 koronáig. Könnyebb kocsi-lovak darabja 240—300 korona, háts-lovaké 400—500 korona. Éves csikóké 90—110 korona. Hizó sertések darabja 50—120 koronáig. Szilyszerint, vágósúlyban 76—80 fillér klgromként. 1/2—1 éves stüldők párja 14—24 korona.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Nyiltér. *)

Nyilatkozat.

A múlt év december hó második felében, egészen ártatlan létemre reám nézve egy valótlán gyanúsítás hírért hallottam, azt t. i., mintha én Kr Sz. J. ur — mint egyik legjobb barátom — erkölcsi magaviseletét ócsároltam volna; mindezekre csak az a megjegyzésem, hogy ebből egy szó sem igaz, már azért sem, mivel én Kr Sz. J. barátom irányában mindig tisztességes érzéssel viseltem; mit volt szerencsém egyik jóbarátomhoz küldött levélben is bizonyítani; így tehát a reám kitalált kohlomány csak irigység és rosszakarat. Mindamellett, ha jóbarátim között oly egyén találkozná, ki engem ismer és mégis a reám ruházott alaptalan valótlanságot könnyedén elhinné, biztos tudomás megszerzése végett forduljanak ngos M. . . . . J. . . . . urhoz, a hol bővebb felvilágosítást barki nyerhet Tisztelettel Cs. . . . . I. . . . .

*) E rovat alatt közlőttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a **Kossuth- és Kmetty-utók sarkán** levő háznak emeleti része, mely öt szoba és mellékhelyiségekből áll és zárt folyosóval is bír, folyó évi **május hó 1-től** bérbé vehető — A feltételek iránt lehet értekezni **Hollós József** tulajdonossal.

Hirdetmény.

4059. szám. **Muzsány** község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. és az 1893-ik évi 24366. I. M. számú rendelethez képest átalakított és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve a melyeket az 1886: XXIX. az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. cikkkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892: XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganasittatik.

E czéleből az átalakítási időmunkákat hitelesítése és a helyszini eljárás a nevezett községben **1901. évi február hó 4-ik napján** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak: 1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jó hiszemű harmadik személy irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitzűött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

3. Mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886: XXIX. t. cz. 15—18. és az 1889: XXXVIII. t. cz. 5. 6. 7. és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; — és

4. Azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlan tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezők, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság Nagyrőczen, 1900. évi december 28-án

Dessewffi, kir. járásbiró.

Meghívás.

A **putnoki takarékpénztár részvénytársaság** t. részvényesei **Putnokon**, a **Vám** vendéglő nagytermében 1901 évi **január hó 23-ik napján** délelőtt 10 órakor tartandó

rendes közgyűlésre

tisztelettel meghivatnak.

Közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Mérleg és számadás előterjesztése.
3. Tiszta jövedelem feletti intézkedés.
4. Egy felügyelő-bizottsági tag választása

Az 1900. évi mérleg és jövedelmi kimutatás az üzlethelyiségben a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.

Putnok, 1901. január hó 1.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

5763. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Fleischer Lajos** tajti lakos végrehajthatónak, képv. **Dr. Cziner Miksa** ügyvéd által, **Nagy Mátyás** egyházasközségi lakos, végrehajthatást szenvedő elleni 200 korona s járuléka iránti árverési ügyében a végrehajthatási árverést az 1881. évi 60. tez. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő, Egyházasközségben fekvő és az egyházasközségi 10. sztkjvben A. I. 1—21. sorszám alatt foglalt 4/8. urbéri birtokból a B. 23. alatti bejegyzés szerint Nagy Mátyást 1/4. részben megillető birtokjuttaléka 840 koronában és az egyházasközségi 99. sztkjvben A. I. 1. sorszám alatt foglalt 94/1. hrszámú ingatlanból a B. 5. alatti bejegyzés szerint Nagy Mátyást 3/9-ed részben megillető birtokjuttaléka az 500 koronában ennél megállapított kikialtási becsárban elrendelte, annak megtartására határnapul a folyó **1901 évi márczius hó 7-ik napjának** d. e. 10 óráját Egyházasközségben a község házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikialtási ár 10 % át, azaz az egyházasközségi 10. sztkjvben foglalt ingatlanokra 84 koronát és az egyházasközségi 199. sztkjvben foglalt ingatlanokra 50 koronát készpénzben, vagy az 1882. évi 60. t. cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi nov. 1-en 3333 sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni vagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikialtított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1900. évi november hó 26-án.

Kovács, kir. tszéki albiró.

RÁBELY MIKLÓS

KÖNYVNYOMDÁJA RIMASZOMBAT, Pokorágyi-utca 1. sz.

Ajánlja a legujabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű könyvnyomdáját minden e szakba vágó munkák gyors, pontos és izlésteljes kivitelére a legjutányosabb árak mellett.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok és kimutatások.
Ügyvédeknek: intő-levelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, dijjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, stb.
Pénzüntézeteknek: alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvényivek, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérlegszámlák, stb.
Kereskedőknek és iparvállalatoknak: körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkéék és ragezédulák, intőlevek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelező-lapok, stb.
Falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek, stb. elvállaltatnak.